

Laura Pinyol Puig

MATERIAL SENSIBLE

AMS
TER
DAM

Marta

*He pensat que faríem
alguna cosa junts:
inventarem un núvol
de foc? Desviarem un riu?
Abaixarem muntanyes? Aturarem el mar?*

JOAN VINYOLI

*amb tot aquest esforç descomunal per un dia de vida
només per viure un dia aquesta vida*

així voldria jo una biografia.

MIREIA CALAFELL

DEMÀ, SI EM PREGUNTEN QUANTES vegades he estat embarassada, diré que aquesta és la cinquena. No sé si són massa o massa poc, però són les que són i no puc dir fins a quin punt ho he decidit jo, tot això, cada vegada que m'ha passat. Ha anat així. L'historial és dins d'una carpeta; hi he recopilat els seguiments gestacionals i els informes de cada part. També hi porto el del primer, l'avortament. Encara que en una clínica de fertilització i amb la meua edat, no crec que me'n preguntin res. O, potser, perquè és un avortament, i fa de poc professionals barrejar embaras-

sos, mètodes de concepció assistits i percentatges d'èxit amb una interrupció voluntària de l'embaràs, com si una cosa i l'altra no haguessin de tenir res a veure. La cita és a dos quarts de dotze, que no és matí ni migdia, com aquest moment, que no és tarda ni és vespre.

Hauria de ser a Frankfurt, a la Fira del Llibre, com cada any, però no m'he vist amb cor d'anar-hi, i, en canvi, soc en un apartament de platja llogat per tres dies (que era el mínim), a través d'una aplicació del mòbil que m'hi va instal·lar el Santi. Prou a prop d'aquesta ciutat, a trenta quilòmetres de la frontera —que també ho deixa tot a mig camí—, hi ha coses que només poden passar en aquests llocs entremetjats, una mica decadents, com mig deixats estar, els rereparats dels polígons o els jardins plens de bardisses de les cases senyoriales, que ensenyen una façana i amaguen el declivi, entre la melangia del passat i els reptes sempre exigents de posar-se al dia. On m'esperen és una clínica privada especialitzada en fertilitzacions per a dones amb problemes de fecunditat, ovòcits vells i espermatozous lents. Això seria un problema dels homes, però tant hi fa: tot apareix a la mateixa carta de serveis i es dona per sobreentès que acaba també sent un problema per a les dones. Un catàleg de consum per fer realitat el somni de la maternitat: inseminació artificial, in vitro, criopreservació d'embrions o la seva adopció. I, avortaments, què, en practiquen? Ah, sí, i tant, el que li convingui. De quantes setmanes està? Ca-tor-ze. Catorze? Bé, és bastant, però no hi haurà cap problema. Li donarem cita per dimecres vinent.

I dimecres vinent ja és demà.

L'apartament és a primera línia de mar d'aquest racó on he vingut a parar de L'Escala; vaig triar un poble que em fos mig desconegut. I d'aquí a la vora, només havia estat a Empúries, i potser a Sant Martí, de jove, una matinada després d'un festival, o amb excursions de l'escola, encara de més

petita. Però a L'Escala poble no recordo haver-hi estat mai i ja em va servir quan vaig veure que l'apartament era encantador. Ideal per desconnectar uns dies amb la parella —se'n vantava la pàgina web de reserves—, perquè és a vint-i-cinc minuts de la ciutat mitjana, capital de comarca, i pretensiosa, on et fan avortaments de catorze setmanes (bé, quasi quinze), sense ni preguntar-te senyora, com li ha pogut passar, que té quaranta-quatre anys. També és a prop de casa de l'Esther. I dels pares, però això no hi té res a veure.

Des del balcó veig el passeig marítim llarg i, al final de la badia, el far del port. L'anunci deia que era romàntic i acollidor. És asèptic i impersonal. Al menjador hi ha uns repeus d'obra, enguixats matusserament; i també hi ha un banc enclavat a la paret al llarg de la taula, i una planxa de fusta damunt. Les cadires de l'altre cantó són de fusta i vímet, les potes pintades de blau, com les motlures de la finestra, que també són blaves, i els motius de l'estampat del sofà, i de les cortines, i d'una franja de les rajoles del lavabo, i les tovalloles i les aquarelles del passadís, que evocuen motius mariners, i dels sabons de l'aigüera, peixets en diferents tons, tot ben blau. Com volent dir: quina inspiració.

També hi ha una llar de foc cantonera, petita, que no la deuen haver encès gaire vegades, ben just ha fumats les totxanes, sembla més aviat ornamental en un pis pensat per als mesos de calor quan no fa gens de falta. Però, en arribar-hi, he vist una caixa amb quatre troncs d'alzina, de la mida que fan com d'attrezzo i que et venen a les benzineres, i he fet foc, aviam si amainava aquesta humitat agafallosa, que s'enrampa a les parets i a la roba, mandrosa, com el groc que corromp la roba blanca, mica en mica, sense adonar-te'n.

Feta la repassada superficial, he canviat els llençols, no pas perquè no fossin pulcres ni m'hagin semblat nets, però

això que no siguin els meus sempre em fa una mena de mania, i hi he posat els nous que vaig comprar l'altre dia —des que el Mateu no ve, sempre penso que hauria de fer a draps la majoria dels llençols vells, però no trobo el moment—, i vaig desar-los dins la bossa, després de rentar-los amb el sabó i el suavitzant habitual perquè així fes una mica l'olor de casa.

Al balcó, mentre es feia fosc, m'he embolicat amb un *plaid* —ratllat de color blau— i m'he assegut amb una copa de vi blanc que em refredava els dits mentre sentia el raurau de les onades, arribar i recular, arribar i recular. Les copes també me les he emportat de casa, dues, en una caixa, quan només me'n feia falta una, però, ves, no l'he pas tret, l'altra, si n'hi ha dues, n'hi ha dues, i l'he encabit dins del cistell, el mateix de quan marxem de cap de setmana, hi he posat també una ampolla de vi, una taifa amb formatges, un paquet de torrades, tomàquets de Montserrat, una ampolla petita d'oli i un gotim de raïm. Per poder sopar sola, però almenys amb una copa de vi com cal, encara que l'altra no sigui per a ningú.

No he pensat que no hauria de beure gens estant embarassada, però és que no me'n sento, no m'ho sembla, no me'n sé avenir. No tinc cap dels símptomes que reconeixia dels embarassos anteriors: no he avorrit el cafè, no tinc l'olfacte accentuat, no se m'han engrandit els pits (que ja m'hauria anat bé), no detesto els homes.

I no el vull. Encara que potser sigui un nen. Encara que sigui un nen.

Ho vaig descobrir fa dues setmanes. Vaig comprar el predictor a la farmàcia de prop de la feina, la mateixa on, feia encara no un mes, havia comprat la pastilla del dia després per a la Carlota, divuit anys acabats de fer. Primer curs universitari, un nòvio més o menys freqüentat, i se'm presenta un matí de dissabte: mare, tinc un problema, m'has

d'ajudar; que ahir se'ns va petar el condó i no sé què he de fer, em fa por anar tota sola al CAP, em fa vergonya anar a la farmàcia a demanar-la, no t'enfadiis, mama, que tu sempre dius que t'ho podem explicar tot, encara que ens faci com cosa.

I mentre m'ho deia, mentre repetia les lletanies que els he fotut tots aquests anys d'adolescència amb tres filles encavalcades en una etapa tan indomable: aneu amb compte, prengueu precaucions, que si els anticonceptius, que si necessiteu prendre pastilles podem anar al ginecòleg, però, sobretot, sempre feu servir preservatiu, sempre n'heu de tenir a mà, si us fa vergonya anar a la farmàcia, ja hi aniré jo; mireu, ja en compraré i els deixaré a la farmaciola, però porteu-ne sempre, que els nois són uns tabalots i val més no fiar-se'n. Vaig pensar quantes setmanes feia que no tenia la regla. Jo, una dona de quaranta-quatre anys, mitja vida a l'esquena, quatre embarassos, un avortament, tres parts, tres filles precioses. Adolescents, joves, insolents. Vaig fer comptes ràpids. Quaranta-i tants, potser comença a minvar, els fogots sobtats, potser tot són senyals, no t'hi facis mala sang.

Van passar deu dies, no hi vaig rumiar gaire, més pendent de la Carlota, que va patir una reacció amb nàusees, vòmits i un sagnat abundant, que ens va tenir ben amoïnades: no pateixis, bonica, que no et passarà res; i si no ha fet efecte, fem la prova i prenem una decisió. Una decisió que és un zas, i vida nova, que amb divuit anys ja m'explicaràs què en pots fer, d'un embaràs a destemps.

I quan l'altre dia em ve i diu: mama, que ja m'ha vingut la regla i tot normal. Em van travessar els còmputos com un dall.

En els tests d'embaràs de fa quinze anys, quan vaig fer servir l'últim sortia una línia vermella o dues, i això indicava el què. El que em van donar a la farmàcia era electrònic.

Ni pensaments de fer-me el test al lavabo del dormitori de casa. Al de la feina tampoc semblava una gran idea. Així que vaig anar al bar on solc esmorzar els matins, que em coneixen molt, només veure'm ja em posen a punt el de sempre, vaig demanar d'anar al bany, vaig eixugar-lo amb una mica de paper de vàter —tot i que sempre és molt net— em vaig eixarrancar asseguda a la tassa per mullar bé la cèdula del test amb el pipí i, mentre donava voltes a la capsa per saber quanta estona m'havia d'esperar, un pip agut, molt impertinent, em va sostreure. La minúscula pantalla anunciava *embarazada 7 semanas o más*.

Soc (ja soc) una dona de mitjana edat. Ho dic de vegades mig en broma. Les nenes se'n riuen, però si visqués el doble d'anys dels que tinc ja seria molt i, sense saber-ho, potser sí que és veritat que ja estic en compte enrere i no m'hi havia aturat a pensar. Merda, quants anys puc viure més: cinquanta, cinquanta-cinc? Compliré els noranta, els noranta-set, cent dos, qui ho sap. Què faria de saber-ho? Vendria el pis de Barcelona i buscaria una casa davant del mar on fer-me vella. O a la muntanya, entre valls closes, perquè els hiverns fossin llargs i així també els dies i em pogués morir més a poc a poc. Potser me n'aniria a viure amb el Santi, envoltada dels seus boscos de roures i castanyers, i em passaria hores veient com trasteja, com fa anar les mans. O marxaria amb el Mateu, escriuríem junts la sèrie que mai no hem pogut fer.

És igual, ara no ve a tomb.

Tinc tres filles adolescents. Que la Carlota sigui major d'edat no la fa gran; disset la Gemma i quinze la Violeta. No vull tenir cap més fill. És una pregunta? No, collons, és una refotuda resposta. Era una decisió presa i ferma, havia portat dius sempre, cada cinc anys me'l canviava, l'últim, quan

tocava reemplaçar-lo, el Mateu va dir que es faria ell la vasectomia. Acabava de passar per un període llarg d'anèmia i ho va fer convençut: jo no vull tenir més filles de les que tinc amb tu, ni amb tu, ni amb cap altra dona. Però, qui sap, la vida, ja saps, potser no ens va bé, potser tens una altra parella, més jove, ves a saber. No, de cap manera, els fills s'han de tenir quan toca, ja som grans, feina feta.

No haver de patir *més* ens va donar un temps de vigor sexual. Va ser divertit, ens buscàvem quan arribàvem a casa, sortejant que les nenes no hi fossin. Si hi eren, ho fèiem al safareig, damunt la rentadora centrifugant, que dissimulava els esgarips, o al matí, molt d'hora, abans que jo marxés a la feina, sota els llençols, dintre la dutxa. Devia durar tot aquell hivern i tot l'estiu següent. Les nenes ja sortien i feien la seva, només apareixien per dinar i per sopar, per demanar calés i se n'anaven a fer el pendó fins a l'hora que els havíem dit que tornessin. Vam tornar a follar, al llit de la casa que llogàvem per les vacances, al pati, a sobre la taula de la cuina, dins del mar, una mica, si les nenes feien la sargantana a les tovalloles.

Després ens vam refredar. Amb cert alleujament, vam espaiar-ho, com abans, sense adonar-nos-en ni retreure'ns-ho. Algun vespre, si tornàvem d'un sopar amb amics, follàvem, potser més perquè m'havia arreglat, perquè intuïa una roba interior no tan rutinària, potser perquè havia vist que algú em mirava amb desig, i això al Mateu, sempre l'encenia una mica. Algun matí si estàvem sols, després d'esmorzar i llegir el diari, al sofà del menjador, com per aprofitar que la casa era únicament per a nosaltres. Llavors un dia va ser com si ja n'haguéssim tingut prou. Ell no em buscava, tornava a viatjar molt, arribar a casa era com l'última braçada d'un naufrag; dormia hores, s'afaitava, es recuperava mentre cuinava els plats preferits de les nenes, era afectuós i se'n tornava a anar. Hi ha un dia que el sexe

ja no et serveix per a res. I va ser com un treure-s'ho de sobre, ja no cal, ja no ens fa falta. Deixem-ho estar. I ja no va caldre, no feia falta, ho vam deixar estar. Alleujament, una cosa menys.

I ara estic embarassada d'un home que no és el Mateu, i tampoc no ho sap.

A la terrassa de fora, de nou, el vent bufa i remolina els arbres del passeig, rebrega les fulles, en fa volar per tots cantons. He tingut clar cada dia que no l'hi podia dir. Ens hem vist tants cops l'últim mig any. Amb delit, amb un fervor ferotge, que venia de lluny, d'un temps no compartit, com si ens haguessin prestat la vida fins llavors, què cal saber i de què es pot prescindir, perquè caminàvem cap aquest moment que acabariem trobant-nos i ens calia el bagatge del tràfec viscut per no cometre errors en aquest futur tan dèbil que construïem. I, just abans-d'ahir, abans que marxés a un breu viatge per feina, li vaig dir que no ens podríem veure més.

Sense acritud: no podem construir res, tu i jo.

Sense retrets: no hi havia sumatori entre la teva vida i la meva vida.

I això: batec-batec-batec-batec-batec, que no serà, ni sabràs. Mai.

Escric a la llibreta que vull donar-te:

No et sento, t'ho juro, no et sento quan em dius que el mai sempre és el més flexible i imprecís de tots els adverbis. Em sap greu, no podrà ser. No seria sincer començar una història així. Hem d'acabar aquesta per merèixer-ne cap de nova.

La tardor és la meva estació preferida. La llum del matí és intensa i els boscos són plens de colors, de fruits silvestres, de bolets. És un esclat a la deriva. Tot amenaça hivernar,

però és com un crit abans de rendir-se. A l'octubre, als pobles de platja els cau una tardor sobrevinguda. Tant se val que les fulles dels plataners encara no estiguin torrades o la dels líquidàmbar resisteixin enverdides la temptació dels vermells i els grocs o els castanyers d'Índies —si no han mort recargolades pels fongs que les marceixen com un herpes— encara voleïn com ventalls en una missa de festa major. El tancament dels porticons dels apartaments, la desbandada dels seus ocupants, el cansament dels mesos de repòs i estrès estacional, la fi dels contractes de serveis, les obres d'urgència per reparar l'ús dels estiuejants en abundància confereixen un aire de solitud i de tristesa. Com de ressaca l'endemà d'un casament.

Pels carrers formiguegen els operaris municipals que reparen fanals i papereres; els de parcs i jardins substitueixen els parterres de petúnies, tagetes i alegries de la casa per crisantems, ciclàmens i pensaments; els de pintura viària ressegueixen els passos de vianants i els camins escolars gastats de tants cotxes de visitants que no n'han fet cabal, aparcant sobre les voreres, colonitzant tots els carrers. Al passeig, una furgoneta avança de deu metres en deu metres, mentre repinten les baranes amb pintura antioxidant i envernissen els bancs. I entretenir-se a mirar-s'ho és tan hipnòtic com les onades, que venen i van.

A les onze i deu —falta tant, encara— m'he posat una alarma per enviar un missatge al grup de casa La fAmília! —la «a» majúscula va ser una decisió de la Violeta, que diu que és una lletra amb forma de caseta—, i dir-los que he arribat bé. Quan se suposi que he aterrat, avisaré que ja soc a Frankfurt. És curiós que en aquest grup de WhatsApp encara hi hagi el Mateu, però és com simbòlic i no diu mai res perquè a Suècia fa servir un altre mòbil. Hi és però no hi és, com en la nostra vida, de fet. En aquest mentrestant, no sé què fer. Esgotar aquest compàs d'espera, aquest can-

sament latent que m'obliga a reposar, covant com covo. Però contemplar les onades —que venen i van—, o els operaris —que pinten i repinten—, m'esgota. Em sembla que m'hauré de moure si no em vull quedar encarcerada en aquesta butaca incomodíssima de la balconada amb vistes al mar d'aquest apartament, que no dona més de si.

Què se'n fa, d'un test d'embaràs, quan et fas la prova al vàter del bar on sempre esmorzes? El vaig llençar a la paperera del costat de la tassa amb repugnància. Com és possible? Com m'ha passat, això?, a mi! Vaig sortir del lavabo. Em vaig rentar les mans, encolerida. Vaig tirar-me aigua a la cara, els ulls em picaven, la línia negra lleugerament escorreguda. I vaig tornar al menjador del bar, lluny de la barra, a la taula del racó, el diari de cada dia, el cafè, el suc de taronja, l'entrepà petit de bull blanc. Gràcies, Joan, ets tan amable. No es mereixen, senyoreta.

Senyoreta, no et fot.

No recordo res dels titulars d'aquell dia. Només el «pip». Només la pantalla: *embarazada. 7 semanas o más*. Cagumtot. I el cafè que no em feia basques. Ni el suc de taronja. Ni l'embotit. I si és un error? Ha de ser un error per força. No et pots quedar embarassada en aquesta edat com si no sabessis què cal fer —i sobretot què cal no fer— per quedar-t'hi. Trucaré al CAP. La doctora de capçalera, que ho remeï sense dilacions. I, resoluta, me'n torno al lavabo i remeno de la paperera entre tampons i compreses per rescatar el test d'embaràs, que ja em diràs quanta gent hi ha entrat des de les vuit del matí, i només faltaria això, anar semblant pistes com camps de mines, deixant-lo allà. Me'l vaig emportar per llançar-lo al primer contenidor que pogués. Al de rebuig! Però, davant aquell forat, un forat fondíssim, negríssim, no m'hi vaig veure amb cor, com si hi hagués un tros de mi. Embolicat amb paper higiènic, el vaig entaforar al fons de la bossa, per poder ensenyar-lo a la doctora, que ella em digués

si era fiable o no, perquè no podia ser. No podia ser, i ja està. Un error trasbalsador, que faria riure al cap d'una estona. L'hi explicaria a aquest home, tan responsable com jo de l'infortuni, i riuríem deixondits, projectaríem una il·lusió fictícia sobre un problema-no-real i tornaríem a trobar-nos, a fer conjuntures sobre un futur en plural, no gaire llunyà, que no m'obligués a dir-li, s'ha acabat, amor, això no ens porta enlloc, no hi haurà cap última vegada més que aquesta, que ha estat l'última, de debò.

Baixaré a la platja a posar els peus dins l'aigua.

És fiable?, vaig preguntar-li. Sí, ho són del tot. És ben rar si algun falla. Donen més problemes aquests testos que et diuen quan ets més fèrtil. Algunes dones s'hi obsessionen i se'n venen pilons. Però els d'embaràs no fallen gairebé mai. Només que a vegades venen massa aviat, només que el test surti positiu, encara que només sigui de dues o tres setmanes, ja se'm presenten a la consulta. Apurant com tu, de més de deu setmanes, prop de dotze, per ser exactes, no en veig gaires, va dir-me, divertida.

No feia cap gràcia. No et notaves panxa? Com m'havia de notar la panxa sota la panxa normal? Tinc panxeta, no m'havia notat res! Em va prendre un abatiment que no em deixava sentir-la. Què vols fer? Ho podem solucionar de seguida, si vols interrompre'l. Programem d'urgència. Ets gran, ja. Seria un embaràs de risc. No cal que ho sàpiga ningú. Però quedarà en l'expedient? Sí, és clar. És que no vull que hi quedi. Imagina't un dia, que m'han de fer una prova, o em poso malalta, i que les meves filles o el meu home ho descobreixen, què els diria? Dona, passa moltes vegades, te'n faries creus. És que no és seu. És impossible. És a Suècia i fa mesos que no fem l'amor. I a sobre, es va fer la vasectomia! Llavors sí que tens un problema. Però no pas aquest, que podem solucionar ràpidament, malgrat l'historial clínic. I si no? Fes-t'ho en una clínica privada, i llestos.

«Avortar» a la casella del cercador. I s'obre una tríada entre concebre, procrear i avortar, una mena d'intrahistòria de la humanitat, però subterrània, que també és la de tots els fills engendrats que les dones no han volgut. Quin nom tenen aquests nonats? Em van ofegar les estadístiques, la legislació, les notícies sobre la legalització i les protestes al carrer a favor de l'avortament i abjurant-ne a la contra. Ultrareligiosos amb missatges apocalíptics, en anglès, en castellà, d'aquí i dels Estats Units. Dones amb cartells reclamant els seus drets. Fotos icòniques per a l'avortament lliure i gratuït, en blanc i negre, dels anys vuitanta fetes per la Pilar Aymerich —totes les dones hi surten guapes—, i de les que s'han repetit fins als nostres dies, tenyides de lila. Imatges de cossos policials i bombers pentinant la llera del Llobregat buscant el cos d'un nadó d'uns pares adolescents que no van saber què fer-ne. Promeses de multes per als integristes i assetjadors de dones que es manifesten davant les clíniques abortives. Hi havia unes fotos d'una concentració davant un centre molt famós i exclusiu de Barcelona. I homes i dones amb cartells i missatges terribles, escrits com maleficcis. I estadístiques, que gairebé la meitat dels metges de la sanitat pública al·legaven motius de consciència per no fer-ne. Que hi havia regions sanitàries de Catalunya on era impossible. Que el tabú seguia sent tan tabú com ho havia estat sempre.

Seguia llegint: avortament, pot ser espontani o induït. Terme mèdic per designar la interrupció de l'embaràs —quin eufemisme!— per l'expulsió del fetus abans que aquest sigui viable entre les 20 i 28 setmanes. Feticidi. Que cada any es donaven 205 milions d'embarassos a tot el món, la tercera part eren no desitjats, una cinquena part acabaven amb un avortament provocat. Que els avortaments clandestins provocaven més de 70.000 morts entre dones joves, sobretot en països pobres. Em dic: no vull constar en

cap d'aquestes estadístiques. Vull fondre'm, esborrar-me, convence'm que no estic embarassada. Conscientment és el meu cos qui ho està. No és volgut. Però tampoc no-volgut. És un no-pensat. Un no-previst. Com en direu, d'això, d'aquest estat d'incredulitat? Vaig llançar el mòbil contra el seient del copilot, al fons d'un pàrquing, mentre buscava una clínica per avortar. Vull avortar, vaig haver-hi d'escriure. I encara, que si consentiments, que si edat legal... Accés públic, accés privat. I llistat de clíniques. Vaig triar-ne una de Figueres. Em van donar cita per al cap d'una setmana. Vaig llogar l'apartament a L'Escala. Se m'ha fet fosc en aquesta terrassa, entre les onades i el vent. Entro dintre, remeno el foc, l'arraso perquè no rodoli cap tronquet consumit, i baixo a la platja.

L'aigua és menys freda del que voldria.

El mar a l'octubre és com el mes: traïdor. Ni estiu ni tardor.

Penso: després t'escriuré un missatge.

La sorra és un pèl humida i m'arrauleixo amb els camals arromangats i les sabates al costat. Amb aquesta claror embuixada, diria que ningú es fixarà que soc arran d'aigua. Ningú vindrà a l'auxili: disculpi, senyora, es troba bé? Necessita res? Sí, sí, ajudeu-me. Necessito anys. I una altra vida on encabir-hi els dubtes i viure aquesta amb despit i plenitud. Una altra vida per tenir aquest fill, potser, com una última oportunitat de crear una criatura. Perquè no és tenir-la. És crear-la, encara que ningú n'és conscient mentre alimenta, acomboia, canta o parla amb un bebè. Necessito una suplent. Algú que em deixi fer vacances de ser jo, que no sap com d'insuportable em resulta. Que s'ocupi de la meva vida i em deixi viure aquesta altra també. Però no ve ningú, només les onades; i quan ja sembla que m'acarien els peus, marxen. Sempre.

La primera vegada, vaig tardar a adonar-me'n. Primer curs d'universitat, com la Carlota. Només havia fet l'amor amb dos nois, un cop i un altre cop: amb el Genís i amb un excompany d'institut que anava al mateix curs de l'Esther i coneixia de vista. El primer cop va ser a l'estiu abans de començar la carrera, al poble on els avis tenien la casa d'estiu, a pocs quilòmetres de la platja. No era un poble marítim, estacional; tampoc un poble de vacances. S'emplenava una mica, de juliol a setembre, sobretot de gent que hi tenia casa de sempre, la dels padrins. Famílies que havien deixat les vinyes, amb la fil·loxera, i havien anat a ciutat, a treballar a la indústria. Conservaven l'orgull de les arrels, i hi tornaven per reivindicar-se. Els avis no, que no eren d'enlloc. Havien vingut a Barcelona a treballar a les fàbriques de ben petits, amb la família. L'avi, de Castelló; l'àvia, d'un poble del Bages. No hi tenien res, als llocs d'origen. Ni família. Records de misèria. I havien llogat feia anys una caseta en aquell poble per sentir-se part d'un lloc. L'havien conegut després d'un parell d'estius en un càmping arran de platja. A les tardes, quan el sol afluixava, agafaven l'R5 i voltaven per l'interior. Aquell poble era senzill, no tenia res, una plaça feta de vèrtexs mal alineats, un campanar, cases sense gaire pretensions. Hi van trobar una caseta amb un badiu davant, una mica de pati darrere, un safareig, una mica d'hort; en van tenir prou. L'avi va plantar un cep bord arran de la façana, que cobria les parets de pàmpols a l'estiu. A la tardor, s'envermellien i, amb els primers freds, queien. I ells hi anaven cada setmana per comprovar que tot fes el seu curs, cíclicament. L'àvia escombrava les fulles i regava els testos d'hortènsies i de geranis. L'avi passava el rasclat pel pati i cuidava l'hortet: pèsols i faves a la primavera, carbassons, cebes i tomàquets a l'estiu, escaroles i pastanagues cap a la tardor i cols a l'hivern. La caseta no era ni maca ni lletja, com moltes altres, i es van anar

fent del lloc. Però no n'eren, ni de les famílies de sempre ni dels de tot l'any. Els corsecava una mica aquest paper de nouvinguts. I s'esmerçaven a mitigar-ho: sabien els noms dels veïns, els sobrenoms i els malnoms. Els malefícis, les desgràcies i els mals d'ulls. Qui es podia anomenar en presència de i qui no es podia anomenar ni en absència de. Forasters, malgrat tants esforços.

En el ball de festa major, el Genís em va venir a trobar. Finals d'agost, calor, garlandes de paper a la plaça, llums d'envelat. Durant les setmanes d'estiu ens havíem vist cada dia a la piscina. Ajudava son germà a carregar neveres. Hi arribava de matí, netejava el bar, les omplia, se n'anava a estudiar —tenia recuperacions al setembre— i havent dinat tornava, recollia les taules de les restes de patates xips i eixugava els ròdols de les begudes, passava la baieta, tornava a carregar les neveres, allargava fins al vespre, fins que tanquessin si feia falta. No es banyava mai. Poques paraules, amable, educat. Texans retallats per sobre el genoll, totes les samarretes de les promocions de COU per recaptar diners per als viatges de final de curs de la seva quinta i les generacions anteriors. Li feia nosa tothom, però ho amanyagava amb un somriure confiat. M'asseia arran de la barra a mitja tarda, quan ja estava farta de l'Esther i les amigues, de prendre massa el sol, de repassar tota la patuleia. Ei!, em deia ell, sense deixar de feinejar i, passada una estona, em servia una Coca-Cola freda. Procurava no dir res perquè era com un pols, però em durava poca estona i deixava anar la meva xerrameca, mentre ell assentia; a voltes em donava la raó i em feia sentir una mica ridícula perquè no sabia mai del cert si m'escoltava.

Em va tibar lleugerament: vine, vull ensenyar-te una cosa. Vam fugir de la plaça. Em divertia la seva determinació: on em portes? Vine, vine, que veurem ballar la gent com cuques de llum.

I vam pujar al campanar, perquè a casa seva tenien la clau de l'església i la seva àvia fregava la nau i treia la pols de les imatges i posava flors fresques a una Verge Maria. I després d'enfilarnos per aquella escaleta diminuta vam arribar dalt: les finestres, les campanes, el terra de fusta corcada. Mira com giren, mira com es belluguen. I era una imatge com d'espurnes d'una foguera, inconstant, efímer. I allí, em va passar el braç per la cintura, em va dir que li agradava, que no podia deixar de mirar-me quan em tirava de cap a l'aigua, des del trampolí; un, dos, tres, i el salt. I que aquell moment, aquell moment li semblava un punt de suspensió, i que tot l'estiu, cada dia de tots aquells dies de calor, havia aguantat la respiració fins que sentia el xof de l'aigua, i que s'imaginava rebent-me, per sota, amb una abraçada. Deia coses així, deia: si poguéssim viure en aquest salt, t'imagines, quina ingravidesa, ni abans ni després, només dins del salt, gravitant com dos astronautes en una estació espacial, com dins d'una bombolla de sabó (gegant —reia— per cabre-hi tots dos). I t'imaginaves per un moment, amb aquella indumentària pesant a sobre, mentre seguia fent el que em deia: mira la plaça, la gent com riu i com balla, mira les estrelles, des d'aquí dalt, la nit és més a prop, no et sembla? I així, de mica en mica, ens vam anar apamant, i rèiem. Els petons eren com un joc, i ara, un trosset cap aquí, un trosset cap allà, vam fer l'amor, mig a peu dret, recolzats a la campana major, que no es movia per res, la condemnada, impassible al nostre vaivé, condescendent, com si fóssim un dringar inofensiu. Va ser la primera vegada més bonica que es pot tenir. No em va fer mal, no vaig sagnar, no va ser difícil. Potser era pel lloc, per la música, per la tebior de la nit, per les llumetes. Una primera i última vegada.

Després va venir l'octubre, que sempre ho redreça tot; i mata d'inanició tots els somnis de les nits d'estiu. La uni-

versitat, nous amics, noves perspectives. Al cap d'unes setmanes, l'àvia em va telefonar un vespre perquè el Genís havia saltat des de dalt del campanar, a mitjanit, i va quedar esclafat a la plaça, amb un cloc sord, i no van trobar-lo fins a la matinada, quan tots els gats del poble van començar a miolar.

Recordo el desplom del telèfon a terra i el cloc que va fer córrer la mare des de la cuina, que va prendre l'auricular i va estar estona parlant-ne, jo quieta, al costat, repenjada a la paret, les cames inertes travessant el passadís i fixada en una aquarel·la que evocava el poble dels avis, entre vinyes, el campanar erecte, aquelles campanes que no es movien ni quan ell m'empenyia endins amb tanta força, amb tota la seva joventut cap dintre meu, com si volgués quedar-s'hi, i m'esforçava per plorar-lo, per aprendre com es plora un amic —almenys una mica amics vam ser-ho—, com s'encabeix al cap la incredulitat d'escollir viure dins d'un salt. El van enterrar l'endemà, al petit cementiri dels afores, en un nínxol familiar. Hi havia el nom dels avantpassats, i el seu va avançar-se a dues generacions, i així ho contemplaven els cosins, els oncles, els avis i els pares, desencanaixats, perquè ningú no hi pensa, com s'ha d'enterrar un net, com s'ha de donar sepultura a un fill a la tomba dels besavis.

Després de l'enterrament, el curs va seguir i, fent-se més fosc cada dia, va apagar la llum brillant de les tardes a la piscina, els vespres d'estiu a la plaça menjant pipes, el Genís i les seves samarretes descolorides. La seva mort m'havia deixat un esvaïment. Em coïa no haver-li preguntat què volia fer, què li agradava de la física que estudiava. Per què tenia tantes coses al cap que no sabia com retenir. Anava pel carrer, i em semblava veure'l a l'altra banda del pas de vianants. A la universitat, pels passadissos, tots els nois espigats i malgirbats me'l recordaven. Si n'hi havia cap que

portés una samarreta de COU, no podia evitar que el cor em fes un salt. Que ell fos la meva única experiència amb el sexe m'havia deixat una sensació d'orfanat, de no poder tornar a cap lloc segur. Buscar-lo un cap de setmana amb l'excusa de la castanyada al poble o la Festa Major d'Hivern, espiar-lo fins que les mirades es trobessin, deixar-me tibar fins a una altra talaia, esperar que el Genís em tornés a empènyer amb aquella força, aprendre que podia ser tot tan fàcil. El sexe no en tenia res, de fàcil, almenys no m'ho semblava. No n'entenia els mecanismes, no havia tingut xicots amb qui iniciar-me maldestrament en aquest coqueteig que desencadenava les trobades furtives i esporàdiques. La viscositat amb què engreixem els engranatges per apropar-nos a un altre cos, grimpar-lo, barallar-s'hi en un ritu violent, a vegades, i letàrgic, tantes d'altres, fins a domar-lo en la sacietat. I com més temps passava, més desorientada em sentia.

Al cap de pocs mesos de començar primer van formalitzar-se algunes parelles entre els companys de classe. Els dijous universitaris en què sortíem a fer unes copes havien servit per repartir cartes. I això va tornar a ser una mena de pressió, de fer sempre tard a les coses normals que passaven a tothom. Un dijous que vaig sortir de festa em va tornar a casa un amic de l'Esther que vivia molt a prop. Havia cursat tot l'institut amb ella i, més o menys, em sonava de la seva colla. Si alguns cops coincidíem en bars foscos, enterbolits de fum del tabac i difuminats per la música tan forta, em saludava d'un cop de cap. Vaig pujar en un cotxe amb un semidesconegut, sentia ma mare que em deia que això no ho havia de fer mai, i notava la seva mà a la cuixa, i em vaig deixar portar, magrejar, petonejar mentre les llengües diluïen el Jack Daniels i la Coca-Cola que quedava dins la seva boca, i ell furgava amb uns dits àvids els botons dels meus texans i enretirava hàbilment i amb destresa les cal-

ces, i em burxava el cony amb una mà i els pits amb l'altra, que s'havien alliberat dels sostenidors sense resistència, i s'assadollava als meus mugrons, i jo, estranyament, vaig sentir un plaer fosc i molest, intens, i vaig deixar que se'm follés al seient del darrere, al fons del pàrquing, mentre no recordava el seu nom, hòstia puta, abans de desitjar que no fos gaire amic de la meva germana. Aquest va ser l'altre cop. Una bona merda.

No va passar gaire temps més, i vaig conèixer el Mateu, li deien Mat, per *mad*. Un boig prematur obsessiu i perfeccionista, que sabia el que volia fer i vivia cada minut de la vida esgotant-lo al mil·límetre perquè tot fos sublim. Era tan intens, que esgotava. Vam coincidir en un rodatge perquè hi havia un professor de realització i narrativa audiovisual convençut que la millor manera d'aprendre a fer funcionar equips de rodatge era barrejar alumnes de primer i de tercer, i els de segon amb els de quart. Així s'ins-truïen els passerells amb ínfules de creatius amb els més experimentats, que els rebaixaven els fums amb poques manies, i encara menys simpatia. Simulava equips professionals i t'assignaven en un grup, d'auxiliar, si eres de primer; després guanyaves galons i responsabilitats. El Mateu era el realitzador del meu quan em va tocar anar a fer les primeres pràctiques. Un curt documental. Volia filmar el tràfec d'una nit a Ciutat Vella, al carrer dels Güell. Era una nit freda i queia una humitat de por. Hi havia prostitutes senegaleses, alguns ionquis, algun travelo, que caçaven clients al mig del carrer, sota l'atenta mirada dels seus proxenetes, algus als portals, d'altres rere les finestres d'un principal decrepit. *Chico, chico, mamadas, dos mil, follar, cinco mil*. Hi havia camells. Encara no eren carrers anys a venir sembrats de turistes i pisos d'Airbnb. És clar que les Olimpíades havien esbandit el xino de les xacres de sempre. Però encara era el lloc més fàcil on trobar droga, putes

i politoxicòmans sense haver-te d'immiscir en l'extraradi. El Mateu gaudia fent l'intrèpid. Se sentia valent i agosarat. La nit va anar passant entre preses i claquetes. Mica en mica l'equip es va disgregar. Els de guió van dir, aquí ja no hi fem res. Els de postproducció, tampoc. Els de producció es van donar per avorrits després de repetir les seqüències i fer plans de recurs per damunt de les nostres possibilitats, *Mat*, que et donguin, ja n'hi ha prou, ets un pedant i un datpelcul. Vam quedar-nos so, fotografia i realització. I a quarts de sis de la matinada vam acabar. Els altres estaven contrariats. Per una puta pràctica de realització documental. És que no tens mesura, tio. Van recollir de pressa, perquè queia un plugim, si a sobre se'ns mulla el material, ens caurà el pèl.

Llavors em va mirar. Tens fred? Estava morta de fred, em tremolaven els llavis, però vaig dir que no. Va, que et convido a esmorzar. I vam anar fins a un obrador que feien croissants i coca de forner. Fins a les sis no obren, però potser ens en venen abans. Va comprar coca, vam tirar Rambla amunt fins a trobar un bar, que feia pudor de freixura de gambes i calamars a la romana i de lleixiu, vam refugiar-nos-hi, va demanar un cafè amb llet per a cadascú i ens vam menjar la coca.

Des d'aquell dia ens vam anar veient. Ell vivia a Sant Antoni, en un pis d'estudiants. La seva família era de Banyoles, però el seu pare havia mort en un accident de cotxe feia un parell d'anys i no es parlava amb la seva mare. Era una història de la que defugia constantment i mai no en volia donar detalls. Es posava trist si li preguntava. Però teníem altres dèries en comú i vaig començar a passar-hi tardes i vespres, i hi fèiem l'amor, de la manera que es fa les primeres vegades, guanyant el cos de l'altre centímetre a centímetre, sense mullar-lo en excés ni de saliva ni marcar-lo d'esgarrapades, d'una manera tranquil·la, com un

ensinistrament. La primera nit, abans d'alçar-me sobre seu per la cintura, em va preguntar si ho havia fet abans. Vaig sentir la llengua d'aquell amic de l'Esther al fons del pàrquing. Vaig pensar en el Genís i vaig imaginar el seu salt, el crani esberlat, les constel·lacions esbarriades per terra. Si creia haver pogut viure sempre més en aquell buit. Li vaig dir que sí, et ve de gust, és clar, i va remenar la tauleta de nit per buscar-hi un condó, merda, se m'han acabat. En portes tu? Però jo no en duia a la bossa, no n'hi he dut mai, de preservatius. Què farem, doncs? Anem amb compte, em corro fora, jo controlo, et sembla bé? Sí, és clar. I van anar passant els mesos, i a les tardes, quan acabàvem la facultat, ens refugiàvem al pis, en aquella habitació que era el món del Mateu, ple de llibres de cinema, reporterisme, fotògrafs famosos, piles de cedés de bandes sonores i pòsters a les parets: *Persona* de l'Ingmar Bergman, *Metròpolis* de Fritz Lang, *North by Northwest* del Hitchcock, amb el Cary Grant i aquella corbata al vent on concentrava la mirada quan tenia un orgasme, i *Clockwork Orange* del Kubrick, que m'atterria tant que només gosava mirar de gairell i que un dia vaig arrencar, al cap de molts anys, cansada de les pestanyes postisses del fill de puta de l'Àlex. Hauràs d'anar al metge, que et recepti pastilles. Sí, ja ho sé, de seguida ho faré. Una tarda rere una altra, amb aquella feina per fer, perquè la urgència per a les coses importants sempre passava per davant. I el Mat, jo, i aquell pessigolleig quan la pell es tocava, era el que més ens importava. Desig i inconsciència en un bucle sedant. I em vaig quedar prenyada.

Ens recordo al bidet del pis compartit. Un matí en què tothom era fora perquè eren èpoques d'exàmens; qui no marxava aviat, s'instal·lava tot el dia a la biblioteca de la facultat. El Mateu va arribar amb el test d'embaràs i jo l'esperava arraulida al seu llit cantoner, amb una manta. Patia, patia perquè no m'havia passat mai: trobar-me da-

vant d'una incertesa. I no podia pensar en res més. Ni si sí, ni si no.

Va sortir que sí, i llavors el Mateu em va abraçar fort, com si m'estirés del fons d'un forat. Som molt joves. És molt aviat. Però si tu vols, però si tu dius. I jo només li vaig dir, però què dius? És impossible. Tinc dinou anys, com vols que ens ho fem? Em va acompanyar tots aquells dies, a la ginecòloga de la seguretat social, el dia que m'ho van treure. Com un gat arremolinat, allí, no deia res, m'acari-ciava el front, em preguntava si estava bé. Ho vam fer i punt. No recordo ni plorar. Ell sí. Ell, la nit abans, plorava; el vaig trobar assegut al llit, plorant, em deia, em sap molt greu. No pateixis, no pateixis, no pot ser. I ell hi tornava, em sap molt de greu —i llavors va començar-me a dir: flor, em sap greu, flor, em sap un greu terrible. Això no ens hauria d'haver passat. Flor. No m'ho havia dit mai.

Ja està fet, vaig dir sortint de l'hospital. Ell va dir: l'hau-rem d'anar a buscar, aquesta nena que no hem tingut. Aquesta nena?, hauria pogut ser un nen. No, no. La meva nena preciosa. L'hauem d'anar a buscar, que ens perdoni, dir-li que l'estimem des de molt abans que existís. T'ho prometo. M'ho va prometre. Va acabar la carrera. Va començar a fer de realitzador ENG a la televisió pública. Jo m'apressava per ser guionista, els dos anys que encara em quedaven. Ho feia bé, deien. D'informatius va passar a l'àrea de documentals. I de seguida va voltar, perquè tenia enginy i era insaciable. Això el va dur a Kosovo i a la frontera del Marroc; moltes vegades a Jerusalem, al Congo, a Sierra Leone, a l'Afganistan, a Colòmbia, a Mèxic i a El Salvador. Durant anys, anava i venia, clavant xinxetes en el mapa imaginari dels conflictes que quan esclataven mai no s'acabaven.

Vaig acabar la carrera. Els companys de pis van anar marxant i el vam convertir en casa nostra. Ens vam casar,

pel civil, un dia, sense dir-ho a ningú. I vam esperar que vingués la Carlota. Quan vaig saber que estava embarassada, va dir: benvinguda, princesa. Feia molt temps que sabíem que eres aquí.

I no ens va doldre pensar si tocava o no ser pares, ni si havíem d'expressar aquella joventut que ens obria les portes generosament per viure a pler, ni viatjar més, ni elucubrar què faríem amb el nostre futur; perquè la Carlota s'anunciava, nosaltres érem joves, ens estimàvem, i érem —i aleshores ens ho vam creure a ulls clucs— com aquelles parelles que durant un temps curt i clar ho creuen poder tot.

Fins que el Mateu se'n va anar per una breu temporada, potser prorrogable, que va anar allargant. I vaig tornar a conèixer el Santi i el món va deixar de ser com l'havia conegut: un lloc segur, on tot se sostenia damunt un càlcul d'estructures i d'equilibris, infal·lible.

T'escric:

Perquè vas dir-me que no te n'aniries mai, potser per això et vaig dir que marxessis.

De guions, en vaig escriure durant uns quants anys. Sobre tot per a una productora que feia els serials de tarda per a la televisió. Hi vaig aprendre a explotar tots els atributs del gènere: fills que no eren fills dels pares que tenien, germans que es barallaven per herències suculentos o misèrrimes, accidents de trànsit que no tenien res de fortuït, dones que s'allitaven ara amb el marit, ara amb el cunyat; joves que exploraven el sexe amb companyes de pis; noies que es penjaven d'homes que podien ser sons pares; homes madurs que ofegaven les seves frustracions i la por d'envellir amb les xicotetes dels seus fills, més banyes que en un sac de cargols, un incest, un infanticidi. D'un dels se-

rials més celebrats, que es va allargar en pantalla durant deu anys, ens en van demanar una trilogia novel·lada, per vendre a l'estiu. Es va repartir amb un diari, durant uns quants diumenges, en els quioscos i supermercats, i en van fer anuncis per a la televisió. Un èxit formidable. Sencera, més que els trossos que havia escrit, no la vaig llegir mai. En van vendre 20.000 exemplars. Una quantitat per ofendre el gremi i els escriptors que ho eren de veritat.

L'únic de bo de la trilogia barata és que em va permetre canviar d'aires. Vaig conèixer la gent de l'editorial que va editar-la. I, al cap de poc, em van oferir una feina. Primer, llegir originals; però més endavant també configurar les línies d'una nova col·lecció de narrativa, anar a fires, estar a l'aguait de què es movia en el mercat literari, bellugar el premi propi que editàvem entre contactes i periodistes amb pretensió que s'avinguessin a provar sort en la narrativa i amb la visió que esdevingués un premi de prestigi dins de les lletres catalanes. I han passat quinze anys. Avui en soc la directora i és la millor feina del món. Hauria de ser a Frankfurt, ara, promovent alguna publicació d'aquest últim any d'èxit notable o captant novetats per a la temporada de l'any que ve, pensar en un plat fort per a Sant Jordi, comprar els drets d'algun escriptor reputat que encara no s'hagi traduït en català, encertar les travesses del proper Nobel, sospirar per tenir-lo al catàleg.

I torno a tenir els peus a l'aigua, ridículament.

Al migdia, abans de quedar amb la dona que m'ha donat les claus, he dinat a un restaurant, que ara veig que està tancat. Fora de temporada no fan torn de vespre. El menú era insuls, però en la carta a peu de carrer s'hi anunciava peix del dia, peix a la brasa, i m'ha vingut de gust. Quan el cambrer m'ha cantat els plats li he dit que volia corball. Sí, que bo, he fet salivera. I just després de fer la comanda, ha tornat de la cuina i em diu que ha de ser per a dos, que

és una peça massa gran per malbaratar-lo, que si vull canviar de peix. I llavors m'ha sortit un instintiu és que som dos, perquè som dos, ara resulta que soc jo i un apèndix que viu incrustat dintre meu i fa camí, malgrat el meu parer, batec, batec, batec, i l'home em diu: disculpi, senyora, m'havia dit que dinava sola. Ara li preparo la taula, si espera algú. No! No, no cal. No ha de venir ningú. Només som jo i *aquest* que no vull ni notar, i li he dit: porti'm besuc, besuc a la brasa ja estarà bé.

I m'ha mirat confós, l'home, pobre. També he demanat una copa de vi blanc i mitja ració de cloïsses i mitja de navalles, que m'ha dit que una de sencera de cada, per a un sol comensal, seria massa, llevat que tingués molta gana. Com si hagués de menjar per dos. Però li he dit, d'acord, d'acord, és molt amable, porti'm només mitja ració. Una mitja ració que no m'he menjat perquè m'han fet molt de fàstic les cloïsses i les navalles —com engolir les entranyes d'una cosa a mig fer— i el cambrer ha preguntat si no eren bones, i m'ha espiat la resta del dinar. Potser es preguntava què hi faig aquí, fent la llepafils. I faria bé, si no fos tan anti-pàtic d'explicar.

Del primer avortament..., fa tants anys, no hi he pensat gaire com va anar, si va durar molta estona o poca, ni si em van fer una mica de mal. Però d'ençà que les onades van i venen, me'n porten flaixos. El dispensari, la sala d'espera, la infermera que em dona la bata, la metgessa que em fa entrar dintre i demana al Mateu que s'esperí a fora. Abans, però, el full de conformitat, que si n'estic segura, si és segur que ho vull fer. Sí, sí, clar, clar. Em deuen fer passar mig per boja, mig per incapaç, que no n'hi ha prou de dir que soc massa jove i inconscient. I firmo. La bata oberta per darrere, sense calces: posa't a la llitera. Potser sí que ella em mira una mica severa, però de seguida entra la ginecòloga, enriolada, de la sala del costat, i comenten no sé què

de no sé qui —una frivolitat— i em mira i em diu, així doncs, hem de solucionar un petit problema? De veritat, va dir que era un petit problema? Què em diria la mateixa doctora, ara? Potser ja s'hagi jubilat. Quants cops deu haver solucionat problemes petits d'aquesta mena com el de fa vint-i-tants anys, o com el d'ara mateix? Primer, el cap de l'ecògraf, endintre, amb vaselina. Remena una mica i jo procuro mirar cap a una altra banda per no veure aquell punt lluminós al mig de la pantalla que comença a fer pu-pum, pu-pum, pu-pum, cada vegada més fort i més intensament, fins que la doctora n'abaixa el volum i jo tanco els ulls. I recordo, ara sí que me'n recordo, que em va posar l'espèculum vaginal i —potser era la primera vegada i em devia molestar—, perquè després m'han rebregat tant que ja no em sobresalta el contacte fred del metall i com s'eixampla per dilatar el coll de l'úter, però llavors allò meu era tot molt tendre, em devia fer mal per força. Es va sentir un soroll com d'aspirador, eixordador, massa fort en aquell ambient hospitalari on les coses sempre passen amb discreció, i van entrar-me una cànula i una escalfor i una succió i un buit de cop. S'hi van entretenir una mica més: t'hem de raspar l'úter. I tornaven a parlar de les seves coses trivials; i potser sí que em va fer mal, però el Mateu s'esperava a fora, aferrat a la seva promesa que aniríem a buscar la nena que acabava de deixar d'existir i jo hi vaig tirar un vel, no hi vaig pensar més, ja està fet, no m'hi vaig referir. No vaig comptar les trenta setmanes que faltaven perquè sortís de comptes, si hauria passat un estiu feixuc i calorós amb els turmells com botes. O, al contrari, si hauria tingut un embaràs de pel·lícula, tan jove, amb aquell pu-pum que ja no hi era, però cavalcava fort cap a la vida, si ens perdíem una persona meravellosa que ja no coneixeríem mai, i vam sortir d'allí, potser el Mateu havia tornat a plorar, però vaig fer veure que no me n'adonava, va dir-me, quan l'anem a buscar li di-

rem que fa molt temps que era aquí, em va fer un petó, em va passar els braços per sota la cabellera i vam anar a esmorzar alguna cosa, cansats; jo no en vaig voler parlar mai més. I potser tampoc hi vaig pensar fins a l'altre dia, que, buscant l'historial mèdic, vaig trobar també el sobre amb el primer informe de l'avortament. O potser hi he pensat cada dia del món, com un dubte que escampes en despertar-te i no saber si farà massa fred o massa calor.

I, a qui li diré jo que feia molt temps que l'esperava quan arribi per reemplaçar aquest intrús que covo a dintre, al fill que algun dia tindrà la Carlota? Als nets que, potser, em donaran la Gemma i la Violeta? Però, què dic? Els fills són insubstituïbles. Els que es tenen i els que no. Aquest no serà. I no serà mai en ningú altre. M'enfado.

Escric:

No t'hauria hagut de demanar que em deixessis estar. Deixa'm estar, i s'estella tot com en un cop de mall. T'hauria d'haver explicat perquè vaig venir a trobar-te. Perquè cada vegada que et tornava a veure era més difícil dir-te què m'havia dut fins a la porta de casa teva. T'hauries enfadat. I jo ja t'estimava. Vaig tenir por.

Riuries si em sentissis dir que tinc por, que encara tinc molta por? D'estimar-te, de perdre't, de retenir-te, de voler-te.

Al pis de nou, a fora, a la terrassa, fixo els porticons ara que bufa tramuntana perquè no repiquin contra la finestra. És fosc; d'inèrcia he pujat les escales fins al tercer a peu a poc a poc i em sembla que en tota aquesta comunitat només hi ha un apartament ocupat; al replà del primer, s'hi sentia soroll de deixatar ous, però la resta és tancat, en un silenci d'hibernació. Qui vol viure a primera línia de mar durant l'hivern.

No em caldrà el sopar que m'havia emportat perquè he dinat en excés i només torno a treure el vi de la nevera, un

dit més i prou, i el raïm, i picotejo mentre dubto si enviar un missatge exculpatori o deixar-ho per més tard, i recordar i no oblidar-me de l'hora en què ja seré a Frankfurt i diré a la família que tot ha anat bé.

Intento pensar l'última vegada que vaig fer l'amor amb el Mateu, fa molts mesos, potser un any. Tant? En un anar i venir dels seus viatges a Suècia, Dinamarca, o Croàcia. Mat Blanes, per nom professional, realitzador, documentalista. Una carrera reputada. Premis audiovisuals per documentals que són un referent dins del gènere. Professor de la universitat, la mateixa on vam coneixe'ns, fa vint-i-cinc anys. Un home summament atractiu. Per què vam deixar-ho estar? Ho vaig voler jo? Va ser ell? Quan va dir si marxo, més val que ho deixem estar, i vaig fer veure com qui sent ploure. Ara no vull, no em va gens bé, tinc molta feina, no vull disgustar les nenes ni haver-les de consolar mentre tu ets fora. Ja en parlarem quan tornis. Quants anys un cos pot estar magnetitzat per un altre? La nostra relació era sòlida, érem socis, érem amics? No érem amants. Què compartíem, a banda de les nenes? La passió per explicar històries, des de diferents punts de vista? Potser també la vanitat, una mica, indissolubles com l'aigua i l'oli. Què t'agradava del meu món que solies ignorar? Deies: que els relats arribin al fons, és l'únic que em sedueix d'un llibre. Quan la col·lecció d'assaig preparava un volum sobre algun documental o una sèrie temàtica, sempre se'ls mira amb reticències, però respecte. Dels seus, n'hem fet alguns. Està a sobre de la narració i en llegeix les versions escrites, l'ordre dels capítols, la informació que va servint-se perquè el fil argumental no perdi tremp, de les fotografies, de l'edició. Li agrada. La narrativa no li interessa però és un lector constant. És perquè ha viscut de prop situacions límit, ha exposat massa vegades la seva vida a la línia de foc perquè el commoguin els relats que no tinguin un peu a la veritat.

Això diu sempre: si no ha passat, no m'interessa. Encara que, quan s'escriu, tot ha passat, d'alguna manera. Però, què vols dir-li. I compartíem la vida, o això semblava, i la de les nostres filles. Una corretja de transmissió de patrons i maneres de fer, d'olors i de records. Crec que, si les nenes haguessin de triar una olor del seu pare, dirien que és la de l'aftershave de quan arribava, després de setmanes, i es tancava a la dutxa i s'afaitava. Se'n posava en excés, després de viatjar amb el mínim equipatge, i era l'olor que el pare tornava a ser a casa.

I el cap, quants anys un cap pot estar enamorat d'un altre? Un cervell recargolat i viscos mirant-se de cara un altre cervell i dient-li m'agrades. Per això devem tenir rostre, per camuflar-nos-el de nosaltres mateixos.

Amb el Mateu ens hem separat dues vegades, aquesta última no compta (i també me n'he enamorat dues vegades, i ja no em sembla que em pugui tornar a passar mai més). La primera, encara no ens havíem casat. La segona, ja treballava a la televisió i teníem les nenes. Les nostres intermitències sempre han tingut els conflictes armats de fons, com una metàfora, perquè la guerra és l'eclosió de la fúria, la desraó, la violència innata. Matar per viure, viure per sobreviure. Potser no és just, però jo en dono la culpa a les seves expedicions, als reportatges, als projectes que sempre necessitaven un últim visionat, un testimoni complementari. Tantes anades i vingudes. Tants forats negres. O almenys així ho crec jo. Suposo que donant la culpa a la guerra de debò t'estalvies pentinar el camp de batalla del dia a dia. Recollir els trossos de les il·lusions que escampa la metralla. Recosir les frustracions i fer-ne claudicacions acceptables. Un armistici domèstic, elàstic, ordenat, organitzat, que faci funcionar una família.

I ara vivim en una pròrroga d'un partit que hem decidit no disputar. Em va dir: m'han fitxat per a una sèrie docu-

mental que s'emetrà en una plataforma. Compto amb més pressupost que mai. És una oportunitat. Potser estaré una temporada entre Suècia i Alemanya, ja saps, el principal destí dels refugiats de la guerra. Potser tornaré allà (allà sempre és per Bòsnia, Croàcia o Kosovo, però confonc els noms i els llocs, i s'irrita perquè hi veu desídia, i el seu «allà» sempre té un cert menyspreu, una imperceptible altivesa) i resseguiré la vida d'alguns dels que s'hi han quedat. Què han fet, com estan, què recorden, com els ha anat la vida, si ho han explicat als fills aliens d'aquell conflicte, nascuts en temps de pau. I li vaig dir, però d'inèrcia, sense pensar-ho, com si en el fons li tragués un pes de sobre, deixem-ho estar, no té gaire sentit, i quan tornis decidim què fem. O potser li vaig dir, marxa, però torna quan puguis, no em diguis que m'abandones, ara no ho puc suportar. O potser no vaig dir res pensant que així se m'entendria tot.

I a les nenes, què els direm? Les nenes són grans, ja poden entendre que estaràs un temps anant i venint. Anant molt, i tornant poc, però llavors no ho vaig veure venir. Un cap de setmana les va fer volar fins a Londres. Potser poc després de l'aniversari de la Carlota, en fer els 18. Totes tres, felices, grans i saberudes, van comprar uns vols barats, van llogar unes habitacions tronades i se'n van anar a trobar amb son pare. Cap d'elles em va preguntar per què no hi anava, jo. Tampoc si esperava que tornés.

El primer estiu d'anar junts vam decidir comprar uns bitllets d'Interraïl i voltar per Europa, un mes i mig, o dos si els diners ens allargaven, però, sense ni preguntar-m'ho, es va enrolar en una expedició solidària que sortia en una caravana de camions i furgonetes per arribar a Croàcia, carregada de material humanitari. Era l'estiu del 1994. Després de tants anys de guerra, ens havíem acostumat a les notícies sobre el conflicte, sense comprendre la barreja d'ètnies, nacionalismes i religions, que semblava un tots contra tots.

Recordo que a l'institut duia un llaç blanc enganxat a la carpeta en solidaritat amb el setge de Sarajevo, haver interromput algunes classes per fer un minut de silenci després d'atacs ferotges, i assistit a concentracions i crides a la pau. Però, en canvi, el Mateu n'estava sempre al dia. Llegia els diaris i s'obsessionava. És la nostra guerra contemporània, deia. I prenia posicions sobre uns i altres. No sempre les més òbvies i previsibles, i això m'agradava, parlava de serbis no nacionalistes, de l'oposició interna, de l'excessiva demonització d'uns i l'exempció dels altres. Si el Milosevic és un criminal, boig i megalòman també ho hauria de ser el Tudjman, que és mig filofeixista i tant o més nacionalista radical! Si es volien partir Bòsnia i Hercegovina! Retallava notícies i fotos. I ho desava en unes capsas d'arxius de sota el llit.

L'estiu que hi va anar, estava convençut de poder accedir a la frontera i arribar a Sarajevo, però no va trobar la manera. No deixava de ser un estudiant acabat de sortir de la facultat amb una motxilla carregada de rodets i una càmera fotogràfica. Va tornar amb bon material, n'estava orgullós, però l'entusiasme es va aigualir quan va comparar-lo amb les sèries molt més dramàtiques i espectaculars que enviaven els corresponsals des de Belgrad, incrustats en les milícies sèrbies, o els que havien aconseguit entrar a Sarajevo, encara sota setge. Es van publicar quatre fotos seves; un reportatge naïf, tebi i superficial. S'enduia alguns contactes, però es va quedar amb l'espina de no haver passat d'un amateur. No va caldre que li ho digués ningú.

L'estiu del 95 hi va tornar. El setge a Sarajevo era feroç i va provar d'arribar-hi amb el comboi olímpic que sortia regularment de Barcelona amb ajuda humanitària i material sensible (bolquers, compreses, medicaments). Una corrua de camions travessava Croàcia i Bòsnia amb una bandera olímpica, com un salconduit neutral que sortejava fronteres i posicions militars. No va aconseguir entrar a Sarajevo,

però va fer contactes i bones fotografies. Va tornar trasbalsat després que el cotxe on anava patís un atac i morís una col·lega fotoperiodista. Mai me'n va explicar res, va estar molt de temps que no volia saber res d'aquella estada; vaig pensar que s'hauria cansat de fer la guerra. Però al cap d'uns mesos algunes de les fotos que li semblaven poca cosa es van convertir en una mena d'allegoria i alguns diaris les van publicar. Va començar a ser la mena de reporter que aspirava a ser i va fer carrera. Quan va esclatar el conflicte a Kosovo al cap d'un any, hi va tornar com a freelance. Els d'informatius tenien un equip propi sobre el terreny, reporters experimentats i amb més galons, però em va convèncer que feia el que havia de fer, marxar amb una mà al davant, una al darrere, una motxilla, una credencial. Hi anava amb un company que treballava per a diversos diaris estrangers, a tant la peça. Un cop allà, però, va acabar enviant bons reportatges, tant gràfics com audiovisuals, van cobrir una notícia sobre l'expulsió d'una comunitat musulmana d'un poble petit, la televisió francesa el va comprar i el va emetre; el van acabar repicant totes les cadenes d'aquí, i una agència de notícies estatal els va donar autonomia i cobertura per fer més incursions sobre el terreny. S'hi va estar un any sencer, fins al 1997.

Vaig acabar la carrera mentre va ser fora. Un últim any distret. Vaig sortir molt. Vaig fer-me molt més amb amics, una colla no gaire gran, entre set i deu; alguns marxaven d'Erasmus, com jo, que me'n vaig anar uns mesos a Itàlia. Però sempre n'érem uns quants a Barcelona; l'Anna, la Neireida, la Judith, el Quim, l'Arnau, encara ens veiem, riem sempre, com quan sèiem al bar del Raval on matàvem les tardes de cada dia, entre cerveses, fumerades, música i festa si era dijous, divendres o dissabte, beure, riure, viure. Follar. De tant en tant, passava pel seu pis d'estudiants, hi dormia algun dia, si creia enyorar-lo, també per fugir de

casa, deixar de barallar-me amb l'Esther, fer patir una mica els pares per desaparèixer sense avisar, i arribar el diumenge a la tarda, o el dilluns al matí.

En tornar, les coses s'havien refredat. Em semblava un histèric, intractable, ell deia que només se sentia cansat. De la seva estada, no se'n podia parlar. Tot era dramàtic. Tot era salvatge. Tot era qüestió de vida o mort. No se li podia preguntar si havia dormit al carrer o havia tingut por. Les seves respostes eren sempre incrèdules, irades: és clar que he tingut por, si no seria mort, és clar que he dormit al carrer, i en una estació, i en camions, i en magatzems, i fins i tot en un centre de reclutament de paramilitars, com creus que he sobreviscut, si no? Vaig treure les quatre coses que havia deixat al pis. Encara hi quedava una companya de la universitat, la Maria, era bona noia, va ser l'única que el va esperar; potser covava esperances en va. Me'n vaig anar a Bolonya per estudiar italià. Ni telefonades, ni cartes, ni correus electrònics. No li vaig donar l'adreça. Però al cap d'uns mesos, em va venir a buscar. Va trucar a la porta d'un pis rònc i romàntic compartit amb altres estudiants. Devia suplicar als meus pares alguna pista. Feia pocs dies que hi dormia amb l'Enzo. L'havia conegut a l'escola d'idiomes de la universitat; estudiava filologia, feia intercanvis de conversa, ens trobàvem pel pati, somreia com si no em conegués.

El Mateu em va preguntar si estava sola i si podia passar. Li vaig contestar que no i que no, i llavors vam anar a una cafeteria.

Estàs bé? Sí. I tu? No. T'he vingut a preguntar si tornaràs a casa. I va concretar: M'agradaria que tornessis a Barcelona, et trobo a faltar. El pis ha quedat buit, potser podríem viure-hi tots dos, com una parella, ja saps, normal.

I al cap de dues setmanes tornava a viure a Barcelona, amb el Mateu. Ens vam casar d'estranguis. Vam complir la promesa, vam tenir la Carlota.

La segona separació va ser fa uns deu anys. Tampoc és que sigui normal que parlem de separar-nos i reajuntar-nos, però les coses han anat així. Mentre les nenes van ser petites, no va deixar de viatjar. Anava i tornava, a fer expedicions, màxim un mes i mig, potser a tot estirar dos. Però el febrer del 2008, va voler tornar a Kosovo que formalitzava la seva independència de Sèrbia, després del referèndum. S'hi volia estar unes setmanes, voltar pels pobles que havia vist devastats, recuperar algunes històries, intentar parlar amb supervivents que havien fugit. Pocs dies després, vaig trucar-li espantada, la Gemma feia quaranta-vuit hores que tenia febre molt alta, entre trenta-nou i quaranta, tot el que bevia ho vomitava o feia diarrea. Vam anar a urgències i la van ingressar, amb diligència. Van descartar apendicitis, van fer proves que no fos una meningitis. Era petita, tenia sis anys. Els meus pares van ocupar-se de la Carlota, que es feia la valenta, i de la Violeta, que plorava i se m'arrapava a les cames quan em veia tornar-me'n a l'hospital, en aquell tedi prolongat d'hores perdudes a l'habitació pediàtrica, mentre el televisor s'empassava les monedes amb avarícia per als dibuixos animats, mentre no arribava l'alta i tornàvem a la normalitat. Les proves i el diagnòstic no milloraven, ens hi van fer estar primer deu dies, després quinze, finalment vint. El cinquè dia li vaig dir que tornés, que no podia sola. Va buscar vols, va maleir el contratemps, va encepegar una vaga a Viena, va perdre el vol, va tornar a buscar-ne un altre, va dir que aviam si aviat es posava bona la Gemma, va estibar un filó, va trobar la història que perseguia, hi seria per pocs dies més, així que pugui, torno, t'ho prometo, va arribar al cap d'un mes, després que una de les seves fotos s'hagués publicat a tots els diaris occidentals. Una bona foto. Una foto llançadora, preàmbul de la seva tornada: el soldat cansat carregat de galons, brut però honorable, que fa ressonar la trompeta per deixar enrere el camp de batalla.

Li vaig demanar que s'instal·lés a casa d'algú altre. Estava enfadada. Sentia una fúria incontrolable. Tot el que sempre havia respectat i entès, tot allò que m'apassionava d'ell i les seves dèries, que arribés com un naufrag i m'expliqués les penúries, fins i tot el mal humor corrosiu i el despotisme amb què s'avesava a les fútiles domèstiques, o el seu silenci taciturn, tot allò que aguantava perquè em sembla que ens feia créixer, que encenia la flama èpica del seu prestigi, em van abatre en un menyspreu profund i visceral. No el volia a la nostra vida. Importunava.

De tot aquell material també en va sortir un bon documental. A la televisió el van emetre en *prime time*, amb gran impacte, en van vendre els drets, va arribar a molts altres països. L'estiu d'aquell mateix any van detenir Radovan Karadzic a Belgrad, després d'anys en la clandestinitat, fent de psiquiatre en una clínica privada, a resguard de les autoritats sèrbies. Com un metge i poeta va arribar a convertir-se en l'inspirador de la neteja ètnica contra els bosnians, a dirigir el setge de Sarajevo i induir la matança de Srebrenica, sempre va captivar el Mat. La maldat retòrica i romàntica, cega, el magnetitzava. Vaig saber que va tornar a volar-hi, va recercar informació, va fer entrevistes, va preparar un altre documental, va engrandir la seva llegenda. Va guanyar un premi IDFA a Amsterdam i un DocsBarcelona, aquí, aclamat per la crítica i pels seus col·legues.

Ens va venir a trobar una tarda al parc del costat de l'escola. Va portar berenar a les nenes, no li tocava. En aquells moments, les recollia només una tarda a la setmana i les tenia un cap de setmana de cada dos. Les nenes van esvejar-se, de tanta emoció. Ell les feia córrer, les empaitava. Van suar i van riure, feia un fred de mil dimonis, pel que estem acostumats; vaig impacientar-me i vam anar cap a casa. Les va banyar i les va omplir d'escuma. Les va ajudar amb els pijames i els va esclarir els cabells. Reien i els explicava

històries, la majoria inventades, perquè no hi havia anècdotes boniques en la seva motxilla d'imatges i de vivències de veritat, però elles se sentien felices i confiades, encara eren lluny d'entendre que sempre tot és mentida, i van començar amb el papa, queda't, queda't a sopar amb nosaltres, va, papa, que et trobem a faltar. I jo vaig acceptar de mala gana, i havent sopat, va marxar, amb un adeu tímid. Però així va anar repetint-se un dimecres rere un altre, i un dia es va quedar a dormir. I sense parlar de l'excepció feta norma ni assentar les bases de cap nova etapa ni posar condicions, me'n vaig tornar a enamorar. Potser m'hi vaig tornar a acostumar, mentre s'encabia altre cop al pis, com la peça que faltava per ser una família tal com em semblava que havia de ser, sense discussions. I no hem discutit mai més, però potser no hem deixat mai d'anar-nos separant.

Escric:

No sé com et diré que he mort un tros de tu.

Obro l'aplicació que em va descarregar el Santi només per als missatges entre tots dos. Podria ser una novel·la barata, totes les converses de la gent que s'estima són cursis. Menys quan són impossibles; llavors són tràgiques. Però qui vol històries d'amor tràgiques? S'ha de ser idiota. A vegades, si identifico una frase d'aquestes ridícules, que fan ràbia de tan ensucrades, recupero la idea d'editar un manual de les cent frases —potser cinc-centes— que hauries d'estalviar-te si vols que un amor perduri. Amb un bon grafisme i una portada cridanera, se'n vendrien a cabassos. De la típica gent que no llegeix però que compra un llibre per Sant Jordi o per un aniversari.

El nostre últim missatge suplica un *fins aviat*; és de fa un parell de dies, quan vaig dir que no ens podríem veure més. Mai més, va dubtar murri. No més així, vaig defensar-me. Segur, aquesta vegada és la bona?, va insistir. De moment,

més val així. Em va recollir pel coll, va escabellar-me una mica per trobar-me el clatell, m'hi va fer un petó que va estirar fins a l'orella, i em va dir: d'acord, el *mai* sempre és una mesura subjectiva i modulable.

I llavors dicto els dits sense aturar-me, que abans d'enviar-lo repassaré el que hi dic i empleno la casella del text amb un Hola, com estàs, ha anat bé el viatge? Tornaves aquest vespre? Ves amb compte a la carretera. Al final no he anat a Frankfurt, però he decidit passar uns dies sola i he agafat un apartament a la platja. Ens han passat tantes coses aquests darrers mesos, que ara si les posés en fila, una rere l'altra, en un llistat, em semblarien incomprendibles i impossibles d'haver viscut, i només et volia dir que ha sigut un temps molt bonic, que ara, estic molt tova i em sento molt bleada per no saber com acabar això, i aquesta decisió tan dràstica, la nostra i la d'aquí dintre, però... I llavors s'ha acabat la bateria del mòbil i la pantalla ha quedat inerta i s'ha convertit en l'artefacte més inútil del món.

Busco a la bossa el carregador, a la maleta petita, a la funda del portàtil i no hi és. Són les deu. No he enviat el missatge a les nenes per dir que estic bé, que he arribat bé. No són hores de molestar el veí del primer, per si té un carregador compatible. M'agafa un moment de pànic. Podria trucar des d'una cabina, a casa? Hi ha cabines, encara? No és estúpid trucar al fix un dimarts al vespre per dir que he arribat bé. Què puc fer? Què puc fer? I després de deu minuts de nervis i desesperació, em llanço vençuda al sofà. Miro el foc apagat. Miro el televisor per connectar. Miro el mòbil inútil. Sento un dolor profundíssim al ventre, a la ronyonada. M'abandono. I em sembla que em moro.